

امام جواد(ع)، حجت خدا در اثبات مقام رفیع امامت است

امام جواد(ع)، حجت خدا در اثبات مقام رفیع امامت است و در مقام رفع تعجب عده ای در مورد امامت آن حضرت در سنین کودکی به موضوع حضرت عیسی و نبوت ایشان در مهد استناد شده است.

امام جواد(ع)، حجت خدا در اثبات مقام رفیع امامت است و در مقام رفع تعجب عده ای در مورد امامت آن حضرت در سنین کودکی به موضوع حضرت عیسی و نبوت ایشان در مهد استناد شده است.

خبرگزاری مهر، گروه دین و اندیشه: شیعه در مورد امام به سه باور معتقد است. عصمت، نصب و علم لدنی. اینکه فردی در کودکی به امامت برسد و پاسخگوی تمام سوالات باشد و همه در مقابل علم او، ناتوان باشند، مساله مهمی است. در زمان امام جواد با توجه به این شرایط سوال مهمی پیش آمد و آن اینکه منشا علم امام کجاست؟ چطور جواد الائمه با سن کم چنین در اوج قله علم و فقاقت است؟ این موضوع به وضوح نشان می دهد که منبع علم امام، خدادادی است و نه اکتسابی.

در آن زمان، در مقام رفع تعجب عده ای که از به امامت رسیدن امام جواد تعجب می کردند، به موضوع حضرت عیسی و نبوت ایشان در مهد استناد می شد. لذا امام جواد(ع)، حجت خدا در اثبات مقام رفیع امامت است.

چه رمز و رازی داشت که امام رضا علیه السلام تا این اواخر دارای فرزند ذکور نمی شد، خدا می داند.

کار بر آن حضرت چنان سخت شد که برخی از سبک مغزها پس از ولادت جواد الائمه قیافه شناس آوردند و از طریق قیافه شناسی و با مقایسه چند و چون گام گذاشتن پدر و پسر، دریافتند که ایشان فرزند امام رضا علیه السلام است.

شاید یکی از اسرار آن پایان دادن به زمینه های اختلاف فرقه ای بود که پیش از این به خاطر تعدد فرزندان اهل بیت علیهم السلام رخ داد و عده ای از روی جهل یا غرض، فرزند دیگری را به عنوان امام بعدی می پذیرفتند.

چنان که اسماعیلیه و فطحیه این چنین پدید آمد؛ اسماعیلیه پیرو اسماعیل فرزند امام صادق علیه السلام و فطحیه پیروان عبد الله افطح فرزند دیگر امام شدند.

از این جهت دیگر شیعه پس از امام جواد دچار انشعاب و انشقاق نشد.

راز دیگر این امر آماده ساختن ذهن و جان مردم برای باور به ولادت و ظهور ولی عصر علیه السلام بود؛ شبیه کلاسی که استاد به خاطر آمدن بزرگی به مدرسه، صلاح را در کوتاه برگزاری آن می بیند. از این جهت عمر سه امام؛ یعنی جواد، هادی و عسکری علیهم السلام بسیار کوتاه بوده است.

اما شگفت از مدیریت الهی است که همین امام خردسال را چنان دانش آموخت که در مناظره و گفتگوی ترتیب داده شده از سوی مامون با فقهای نامدار آن روزگار به ویژه یحیی بن اکثم، چنان با آفتاب وجود خود، ستاره دروغین و بی فروغ آنان را در حجاب فروبرد، که آنان خود را ناگزیر از مکر و سعایت دیدند و زمینه شهادت آن امام را فراهم آوردند.

امام جواد(ع)؛ گنجینه علوم الهی

شخصی در طوس، از حضرت رضا علیه السلام پرسید: اگر حادثه ای برای شما رخ داد، به چه کسی مراجعه کنیم؟ امام علیه السلام فرمودند: به پسر محمد.

پرسشگر، سن امام جواد علیه السلام را کم شمرد. امام رضا علیه السلام فرمودند: همانا خداوند عیسی بن مریم را به عنوان پیامبر همراه با اقامه شریعت برای او مبعوث کرد در سنی کمتر از سنی که ابوجعفر امام جواد علیه السلام قائم بر شریعت گردید.

آن حضرت نیز همانند پدران و فرزندان معصومش گنجینه علوم الهی بود و از دریای علم بیکران آن حضرت بعضی از

اشخاص بهره مند گردیدند.

ولایت و امامت حضرت جواد (ع) در کودکی

ولایت اهل بیت علیهم‌السلام تابع شرایط فقهی مانند رشد و بلوغ نیست چون قابل قیاس با موارد دیگر ولایت (ولایت پدر بر فرزند و ...) نیست.

ولایت و امامت، منصبی الهی است که خداوند به اقتضاء علم و حکمت، آن را عطا می‌کند. امام جواد را در ۸ سالگی و امام عصر را در ۵ سالگی ولی و امام قرار می‌دهد. ویژگی‌های این منصب خاص است و وابسته به سن نیست.

این امر برای برخی انبیاء هم بوده است:

۱- ای یحیی! کتاب آسمانی را با قوت بگیر. ما به او در کودکی حکم (نبوت) دادیم. [مریم/۱۲]

۲- (سخن گفتن عیسی در گهواره) گفت: من بنده‌ی خدا هستم، او به من کتاب عطا کرد و مرا پیامبر قرار داد. [مریم/۲۹]

موارد بالا بیان مقام نبوت در کودکی برای انبیاء است. به اذن خداوند کودکی به سخن می‌آید و به پاکدامنی یوسف پیامبر شهادت می‌دهد در حالیکه مقام عصمت هم ندارد. این شهادت به تنهایی یک اعجاز است. شاهدی از خاندان زلیخا شهادت داد اگر لباس یوسف از جلو پاره شده، زن راستگو و یوسف دروغگوست و اگر پیراهن یوسف از پشت پاره شده، زن دروغگو و یوسف راستگوست. [یوسف/۲۶]

از خصوصیات منصب امامت، علم و عصمت است که خداوند، به برگزیدگان و خواص بندگان خود اعطا می‌کند و امام برمی‌گزیند.

آیت الله جوادی آملی در این باره می‌گوید: وقتی وجود مبارک #امام جواد به دنیا آمده است وجود مبارک امام رضا (سلام الله علیهما) خیلی به این نوزاد علاقمند بود آن طوری که مسعودی در مروج الذهب خود نقل می‌کند: «کان ینادیه فی المهد طول لیلته»؛ در بسیاری از شب وجود مبارک امام رضا (سلام الله علیه) تا سحر کنار این گهواره ذکر خواب می‌گفت مناجات می‌کند مناجات می‌کند با او گفتگو می‌کرد.

وی می‌افزاید: به امام رضا (سلام الله علیه) عرض کردند شایسته نیست پدری همچون شما کنار گهواره کودک ذکر خواب بگوید که کودک بخوابد فرمود: نه من ذکر خواب می‌گویم نه او به خواب می‌رود من دارم معارف الهی را به او منتقل می‌کنم و با علم او را عزیز می‌کنم؛ اما اعزه بالعلم عزاً؛ این کار آن پدر و آن پسر (سلام الله علیهما) بود.

وی ادامه می‌دهد: وقتی وجود مبارک امام جواد (سلام الله علیه) در دوران کودکی به مقام شامخ امامت رسید به او عرض کردند که مگر کودک به مقام شامخی می‌رسد مثل نبوت یا امامت؟ فرمود: (وَ آتِنَاهُ الْحُكْمَ صِیًّا) که در قرآن می‌خوانید این سند آن است که اگر کسی از علم لدنی برخوردار باشد ذات اقدس الهی چنین سمتی را به او عطا می‌کند. بعد وقتی وارد فضای جامعه شدند مهمترین کارشان تفسیر قرآن و نشر معارف قرآن و اهل بیت بود.

آیت الله جوادی آملی معتقد است: خدای سبحان در قرآن کریم در سوره [زمر/۱۲۹] به همه ما امر کرد و بشارت داد و فرمود: آنها که مکتب‌های گوناگون آراء مختلف را بررسی می‌کنند و بهترینش را برمی‌گزینند به آنها مژده بده [فَبَشِّرْ عِبَادَ * الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ]؛ وجود مبارک امام جواد (ع) برای تبیین این گونه از آیات به همه ما فرمود: فرمود هر کس گوش به حرف گوینده‌ی می‌دهد دارد او را عبادت می‌کند!

وی می‌افزاید: منظور از این گفتن، تنها گفتن در قبال نوشتن یا رفتن و مانند آن نیست، بلکه اعمال و نوشته دیگران را نیز شامل می‌شود؛ فرمود اگر کسی گوش به حرف کسی بدهد، مقاله کسی را نگاه کند، روزنامه کسی را، سخن

کسی را گوش بدهد، نوار کسی را گوش بدهد که بخواهد آن را بپذیرد باید بداند دارد او را عبادت می‌کند؛ اگر او ان شاء الله از خدا و پیغمبر بگوید، این کار او عبادت خداست و اطاعت پیغمبر، اگر خدای ناکرده او باطل می‌کند؛ گوید او دارد شیطان را عبادت می‌کند. لذا این حدیث نورانی به این نکته اشاره دارد که هرگز نباید هیچ نوشتار و گفتار و سخنی را بدون تحقیق و تفحص بپذیریم.

آیت الله جوادی آملی روایت می‌کند: ابن عمار می‌گوید من دو سال در مدینه در محضر درس علی بن جعفر رضوان الله علیه مشرف بودم. احادیثی را که علی بن جعفر از برادرش موسی بن جعفر علیهم السلام نقل می‌کرد، من می‌نوشتم. روزی در مجلس درس علی بن جعفر ما دیدیم که استاد ما، ابن پیر خرد، بدون کفش و عبا، به استقبال کودکی رفت و دست مبارک آن کودک را بوسید و او را تعظیم کرد آن کودک فرمود: عموی من بشین! عرض کرد: چگونه من بشینم و شما ایستاده اید؟! این صحنه گذشت...

وی ادامه می‌دهد: شاگردان علی بن جعفر به عرض او رساندند که شما با این قدمت و با این سوابق درخشان تدریس در برابر یک کودک این همه پر خضوع!! فرمود: اسکتوا! ساکت باشید... سپس دست به محاسن شریف خود گذاشت و گفت: خدا مرا با این محاسن سفید دید، ولی مرا لایق امامت ندانست و این کودک را اهل امامت دانست! چه اعتراضی دارید؟! چه حرفی دارید؟! امام جواد این چنین است و مظهر جود خداست و بهترین جود، جود های علمی است...

برکت وجود حضرت امام جواد(ع)

حجت الاسلام علوی تهرانی با بیان حدیثی از امام رضا(ع) گفت: وقتی امام جواد به دنیا آمدند، امام رضا فرمودند: «این مولود کسی است که مولودی بابرکت؛ تر از او برای شیعه ما، به دنیا نیامده است.»

وی در ادامه با طرح این پرسش که چرا ولادت امام جواد(ع) این همه برکت داشت؟ مگر چه اتفاقی افتاده بود؟ گفت: حضرت امام رضا از ۲۵ سالگی امامت شیعیان را عهده دار شدند. خداوند تا سن ۴۷ سالگی به ایشان فرزندی عطا نکرد. یعنی ۱۲ سال با این مشکل روبرو بودند که دشمنان در مقابل ایشان می‌گفتند: «ما از پیامبر حدیث داریم که امامان شیعه ۱۲ نفرند که ۹ نفر آنها از نسل حسین بن علی هستند. ما چگونه امامت تو را قبول کنیم در حالیکه فرزند نداری؟» یکی از دلایلی که امام را غریب می‌نامند، شاید همین باشد.

وی ادامه داد: شرایط محیطی باعث شده بود امامت حضرت و تداوم امامت زیر سوال برود. یکی از نشانه‌های امام این است که پسری داشته باشد تا امام شود و حدیث پیامبر محقق شود. وجود حضرت جواد الائمه، امامت پدر را ثابت، تداوم امامت را برای تشیع تضمین، و اعتقاد شیعیان زمان را محکم کردند. به همین دلیل وقتی ایشان به دنیا آمدند، امام رضا فرمودند مولودی با برکت تر از او به دنیا نیامده است.

تبدیل سینات به حسنات با عرض ارادت به امام جواد(ع)

این کارشناس دینی در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به روایتی در مورد مهرورزی به امام جواد(ع) و آثار آن گفت: راه های از بین بردن گناهان بر اساس منطق قرآن و روایات ۶ وجه است. گاهی گناه به واسطه توبه از بین می‌رود. گاهی به واسطه غفران و مغفرت الهی، گاهی به واسطه تکفیر، گاهی از راه تمحیص، به واسطه حظ که از آن به «حظ الذنوب» تعبیر شده و گاهی نیز گناهان به واسطه تبدل از بین می‌رود.

وی با طرح این سوال که در مقایسه این شش وجه با هم کدامیک بهتر است، گفت: به واسطه هر یک از این شش وجه یک طایفه ای از گناهان از بین می‌رود و اینکه چه کسانی شامل هر یک از این شش وجه می‌شوند جداگانه قابل بحث است که موضوع ما نیست.

وی افزود: امتیاز تبدل نسبت به ۵ وجه دیگر این است که شما از طریق آن ۵ وجه دیگر گناه را از بین می‌برید اما در باب تبدل علاوه بر اینکه گناه از بین می‌رود و پرونده سفید می‌شود بجای آن حسنه نوشته می‌شود. این امتیاز تبدل است.

وی ادامه داد: در باب تبدل، گناه از بین می‌رود و به جای آن حسنه نوشته می‌شود که در ۵ وجه دیگر اینگونه نیست. اما آیا این امر ممکن است؟ خدا در سوره فرقان آیه ۷۰ می‌فرماید: «إِلَّا مَنْ تَابَ وَ آمَنَ وَ عَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَ كَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا»؛ یعنی «مگر کسانی که توبه کنند و ایمان آورند و عمل

صالح انجام دهند، که خداوند گناهان آنان را به حسنات مبدل می کند و خداوند همواره آمرزنده و مهربان بوده است.؛raquo& پس این امکان وجود دارد.

وی با طرح این سوال که چطور خدا چنین قاعده ای را در زندگی ما قرار داده است؟ گفت: انتهای آیه می فرماید؛raquo& و کان الله غفوراً رحیماً؛ چون خدا رحیم است. غفران در کنار رحمت قرار می گیرد و این نتیجه و دلیل تبدیل است.

علوی تهرانی ادامه داد: سوال سوم این است که چه کسانی مشمول تبدیل می شوند و این تبدیل الهی چه کسانی را فرا می گیرد و ما اگر دارای چه ویژگی هایی باشیم مشمول تبدیل الهی می شویم؟

وی افزود: بیان معصومین این است؛raquo& مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَلْقَى اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَقَدْ رُفِعَتْ دَرَجَاتُهُ وَبُدِّلَتْ سَيِّئَاتُهُ حَسَنَاتٍ فَلْيَتَوَالَ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ الْجَوَادِ؛ یعنی هر کسی دوست دارد که خدا را ملاقات کند در حالی که ترفیع درجه داشته باشد و سیئاتش تبدیل به حسنات شده باشد، مهرورزی نسبت به جواد الائمه داشته باشد.

علوی تهرانی گفت: این چه ویژگی در این مولود عظیم الشان اسلام است که سیئات را تبدیل به حسنات می کند و این اختصاص به امام حسین(ع)، امیرالمومنین و... ندارد. فقط؛raquo& فليتوال محمد بن علي الجواد؛. حال ما چگونه اظهار مودت و ارادت کنیم تا سیئاتمان تبدیل به حسنات شود راهکاری است که باید هر کس خودش بیابد.